



RAHANDUSMINISTEERIUM

2018. AASTA RIIGIEELARVE

Lühiülevaade Eesti riigieelarvest



Tallinn 2017



Sisukord

- Mis on riigieelarve?	3
- 2018. aasta riigieelarve maht	4
- Eelarve toetab valitsuse suurte eesmärkide täitmist	5
- Edendame Eesti majanduskasvu	6
- Suurendame Eesti rahvaarvu	7
- Tugevdame julgeolekut	8
- Suurendame ühiskondlikku heaolu ja sidusust	9
- Maksuvaba tulu reformist võidab 86 protsenti töötajaid	10
- Valitsussektori eelarve püsib tasakaalu lähedal	11
- Völakoormus langeb 2021. aastaks 7 protsendile SKPst	12
- Maksukoormus püsib stabiilsel tasemel	13
- Riigieelarve tulude ja kulude jaotus	14
- Ülevaade rahandusministeeriumi suvisest majandusproгноosist	16
- Majandusolud normaliseeruvad järk-järgult	17
- Keskmise palga kasvutempo püsib kiire	18
- Hinnatõusu annab olulise panuse toit	19



Mis on riigieelarve?

Riigieelarve on riigi ühe aasta sissetulekute ja väljaminekute plaan, mille alusel kasutavad põhiseaduslikud institutsioonid ja valitsus riigi tulu. Volituse raha kasutamiseks annab riigikogu, kes riigieelarve seadusena heaks kiidab.

Riigieelarve koosneb riigi eelarveaasta kõigist tuludest, kuludest ning finantseerimistehingutest, mis riigieelarve seaduses esitatakse riigi-asutuste kaupa.

Riigieelarve põhineb iga aasta kevadel järgmiseks neljaks aastaks koostataval riigi eelarvestrateegial. Iga aasta sügisel koostatav riigieelarve täpsustab nelja-aastase strateegiaga kavandatud tegevusi järgmiseks aastaks. Tulude kogumise ja kulude tegemise kava kujuneb sisuliselt ministeeriumide koostatud valitsemisalade arengukavade toel.

Riigikogule esitatav riigieelarve eelnõu on valitsuse kollektiivne otsus. Valitsus teeb kabinetinõupidamisel põhimõttelised otsused ja annab oma istungil heakskiidu nende põhimõtteliste otsuste põhjal koostatud eelnõule.



2018. aasta riigieelarve maht

Valitsuse heakskiidu saanud **2018. aasta riigieelarve seaduse eelnõu** järgi on eelarve kulude ja investeeringute maht 10,58 miljardit eurot ja tulude maht 10,29 miljardit eurot.

Tulud kasvavad 2017. aastaga võrreldes 808 miljoni euro võrra ehk 8,5 protsenti.

Kulud ja investeeringud kasvavad 2017. aastaga võrreldes 922 miljoni euro võrra ehk 9,5 protsenti.



Eelarve toetab valitsuse suurte eesmärkide täitmist

Eelarvest rahastatavad tegevused toetavad koalitsioonileppes, valitsuse tegevusprogrammis ja riigi eelarvestrateegias määratud valitsuse suurte eesmärkide ehk **nelja prioriteedi** saavutamist. Valitsus on endale prioriteetideks seadnud:



**edendada Eesti
majanduskasvu**



**suurendada Eesti
rahvaarvu**



tugevdada julgeolekut



**suurendada ühiskonna
heaolu ja sidusust**



Edendame Eesti majanduskasvu

Maksuvaba tulu reformiga langetame tööjõu maksukoormust (vt lk 10).

Vähendame bürokraatiat, **hõlbustades ettevõtetele aruannete esitamist**. Loomme võimalusi esitada aruandeid riigile otse raamatupidamistarkvarast.

Teadus- ja arendustegevuse rahastamist suurendatakse 2018. aastal 14,9 miljoni euro võrra.

Majanduse kestlikku kasvuvõimet toetavad taristuinvesteeringud. Investeerime 56,7 miljonit eurot oluliste taristuobjektide väljaehitamiseks ning Eesti elukeskkonna arendamiseks, sh kiiretesse internetiühendustesse ja Haapsalu raudteesse.

Teehoiu investeeringuid on kavas 227 miljoni euro eest, sealhulgas

- Kose-Mäo maanteelõigu 4-realiseks ehitamine
- Tallinna ringtee Jüri-Väo lõik saab 2+2-realiseks
- Reidi tee ehitus
- Haabersti ristmiku renoveerimine
- Väo liiklussõlme ehitamine Tallinna-Narva maanteel liiklusohutuse tõstmiseks.

Jätkub Rail Balticu trassi rajamise ettevalmistus.



Suurendame Eesti rahvaarvu

Muudame vanemapuhkuste ja hüvitiste süsteemi, et see vastaks paremini lapsevanemate muutunud töö- ja elukorraldusele ning looks kindlustunde laste saamiseks. Muudatustega soodustatakse vanemapuhkuste tasakaalustatumat jaotust ema ja isa vahel, toetatakse vanemate osalust tööturul ning luuakse vanematele paindlikumad võimalused vanemapuhkuste kasutamiseks ja hüvitiste saamiseks.

Loomesoodsad tingimused Eestisse tagasipöörduvatele peredele ja nende lastele. Tähelepanu all on tagasipöördujate tugiteenuste süsteem, sh lastele võimaluste loomine sujuvaks haridussüsteemi sisenemiseks.

Jätkub õpetajate palgatõus. Selleks on eelarves lisaraha 36 miljonit eurot võrreldes 2017. aastaga.

Tervishoiu rahastamise reformiga saab tervishoid viie aastaga lisaraha üle 300 miljoni euro, millest 34 miljonit eurot 2018. aastal. Lisaraha aitab lühendada ravijärjekordi. Riik hakkab tasuma mittetöötavate vanaduspensionäride eest sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa, mis jõuab 2022. aastaks 13%ni keskmisest vanaduspensionist.



Tugevdame julgeolekut

Kaitsekulutused on 2018. aastal prognoositavalt 2,11 protsenti sisemajanduse koguproduktist (SKP). 2018. aasta riigieelarve eelnõus moodustab kaitsevaldkond 528 miljonit eurot, mis on suurim kaitse-eelarve maht Eesti ajaloos.

- **Iseseisva kaitsevõime** tugevdamiseks panustatud 2 protsendile SKPst (490 miljonit eurot) lisanduvad
- **NATO liitlasüksuste vastuvõtuks** vajalikud kulud (6 miljonit eurot) ja investeeringud (12 miljonit eurot) ning
- **riigikaitseinvesteeringute programmi** kulud (20 miljonit eurot).

Põhirõhk järgmisel aastal asub **Scoutspataljoni mehhaniseerimisega** seotud hangetel: algab kaitseväge käsituli relvade väljavahetamine ning jätkub erineva laskemoona, side-, riide-, individuaalse eri- ja IT varustuse ning isikukaitsevahendite hankimine.

Palgafond kasvab 4,5 protsenti **siseturvalisuse töötajatel**, sealhulgas politseinikel, päästjatel, tolliametnikel ja vanglateenistuses.

Lisanduva palgafondi jaotuse ametikohtade vahel ja konkreetsed palgatõusud on asutuste otsustada.



Suurendame ühiskondlikku heaolu ja sidusust

Muutub **toimetulekutoetuste süsteem**, et tööturul osalemine oleks toetuse saajatele senisest motiveerivam.

Inimeste võimalikult iseseisva toimetuleku, hooldajate tööelus osalemise ning pikaajalist hooldust vajava liikmega leibkondade toimetuleku toetamiseks tehakse muudatusi **pikaajalise hoolduse** korralduses.

Töövõimereformi teise etapi raames võetakse suund sellele, et tööandjad hindaksid töökeskkonna riske ja toetaksid töötaja tervise edendamist ning toimuks parem kohandumine uute töötegemise viiside ja töökeskkonna ohtudega.

Ühiskonna sidususe suurendamisele aitab kaasa eesti keelest erineva emakeelega inimestele riigi poolt vajaliku ja kvaliteetse keeleõppe pakkumine. Selleks tehakse ettevalmistusi **Narvas ja Tallinnas eesti keele majade** avamiseks, et korraldada tasuta eesti keele kursusi ja luua õppematerjale.

Haldusreformi järel saavad tugevamad omavalitsused pakkuda inimestele paremaid ja kättesaadavamaid avalikke teenuseid.



Maksuvaba tulu reformist võidab 86 protsenti töötajaid

Maksuvaba tulu reform parandab sissetulekuid 86 protsendil töötavatest inimestest ehk rohkem kui poolel miljonil inimesel. Sellega tõuseb madala ja keskmise palgaga töötajate maksuvaba tulu määr 500 eurole. Kuni 1200 eurot kuus teenivatele inimestele jääb kuni 64 eurot kuus rohkem raha kätte.

Kuidas mõjutavad maksuvaba tulu muudatused sinu tulusid?

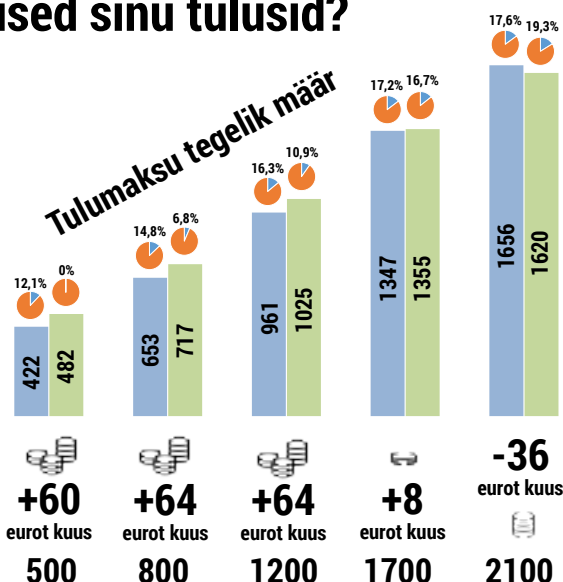


Netotulu

aastal 2017
aastal 2018

Netotulu muutus

Brutotulu



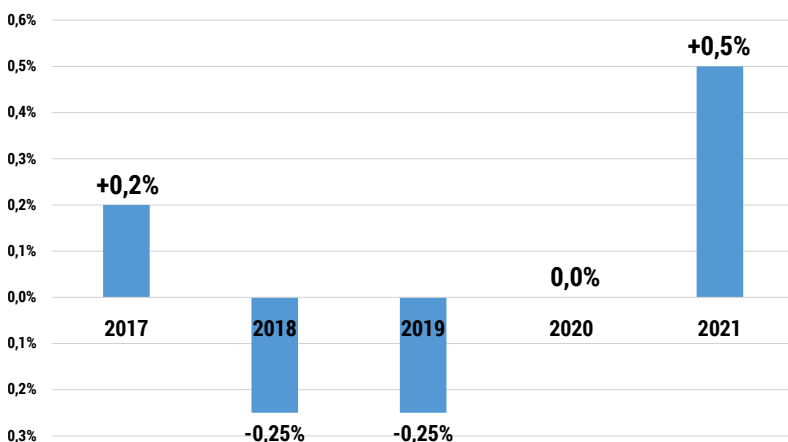
Arvutatud ja kontrollitud riigieelarve andmete põhjal. Arvutatud ja kontrollitud riigieelarve andmete põhjal. Arvutatud ja kontrollitud riigieelarve andmete põhjal.



Valitsussektori eelarve püsib tasakaalu lähedal

Valitsus otsustas **valitsussektori struktuurset eelarvepositsiooni** võrreldes kevadel riigi eelarvestrateegias kavandatuga parandada poole võrra, nii et see jõuab 2018. aastal tasakaalulähedasele -0,25 protsendile sisemajanduse koguproduktist (SKP). Eelarve jõuab tasakaalu 2020. aastal ehk aasta varem, kui kevadel kavandatud. Aastaks 2021 jõuab valitsussektori eelarve ülejääki 0,5 protsendiga SKPst.

Valitsussektori struktuurne eelarvepositsioon % SKPst



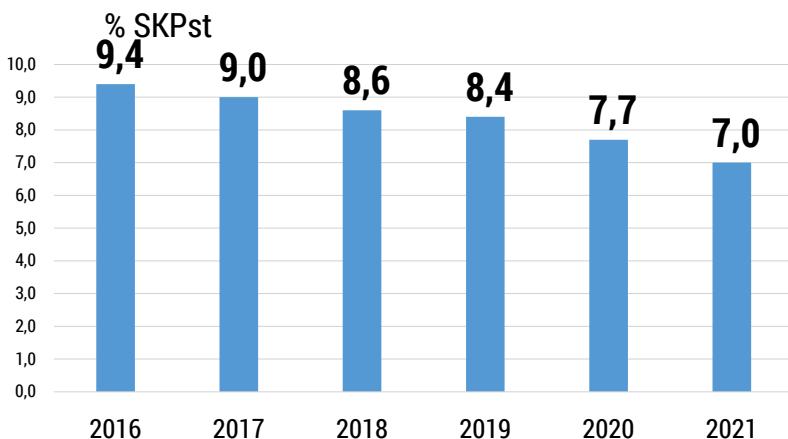


Võlakoormus langeb 2021. aastaks 7 protsendile SKPst

Valitsussektori võlakoormus väheneb 2018. aastal 8,6 protsendile sisemajanduse koguproduktist (SKP) ja 2019. aastal 8,4 protsendile SKPst nominaalse eelarvepositsiooni paranemise tõttu.

Alates 2020. aastast väheneb võlg ka nominaalselt tulenevalt rahavoo ülejäägist ning laenude tagasimaksetest, kahanedes prognoosi järgi 2021. aastaks 7 protsendile SKPst ehk 2,4 protsendipunkti võrreldes 2016. aasta tasemega.

Valitsussektori võlakoormus



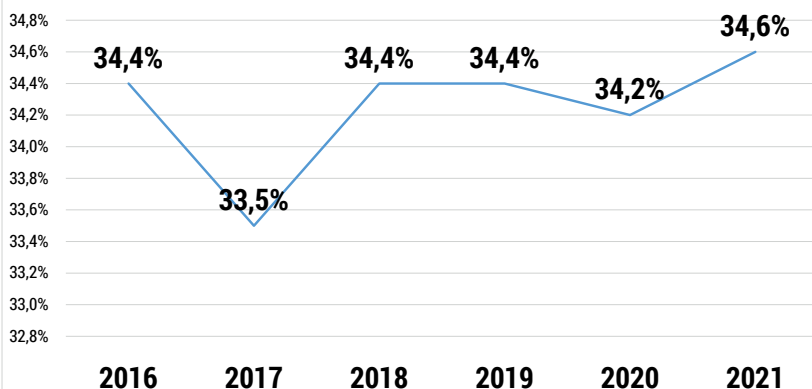


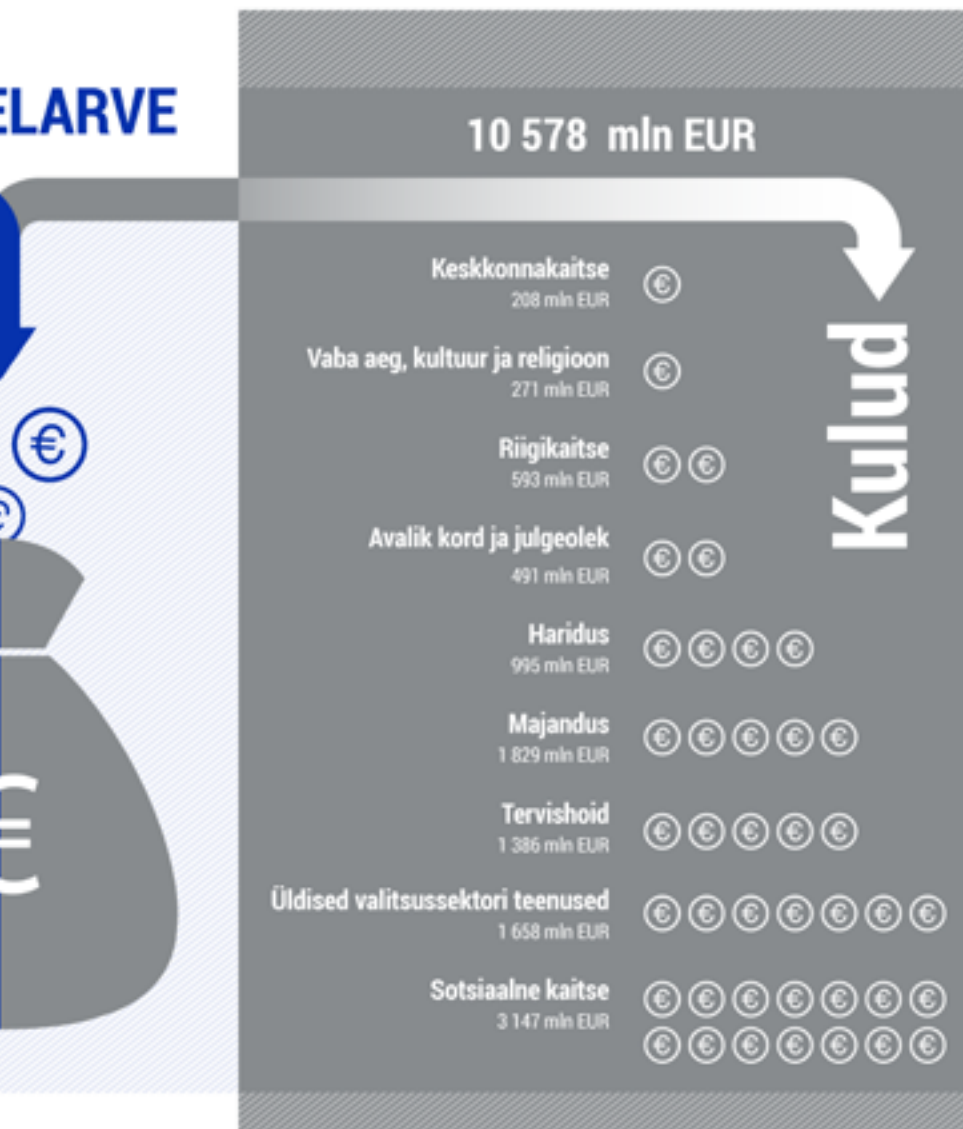
Maksukoormus püsib stabiilsel tasemel

Maksukoormus püsib 2018. aastal samal tasemel kui 2016. aastal, mis on 34,4 protsenti sisemajanduse koguproduktist (SKP). 2017. aasta maksukoormus on madalam majanduse kiire kasvu tõttu. Maksumuudatused aastatel 2018–2021 vähendavad tööjõumakse ning suurendavad tarbimis- ja kapitalimakse. Kokkuvõttes jääb Eesti maksukoormus aastani 2021 stabiilsele tasemele, allapoole 35 protsenti SKPst.

Maksukoormus

% SKPst







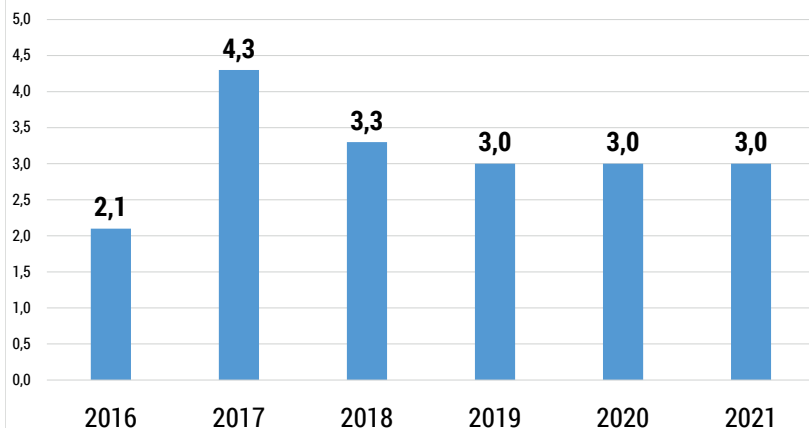
Ülevaade rahandus- ministeeriumi suvisest majandus- prognoosist



Majandusolud normaliseeruvad järk-järgult

Eesti sisemajanduse koguprodukti (SKP) kasv kiirenes 2017. aasta esimeses pooles oluliselt, jõudes 5,2 protsendini. Kasvu kiirenemiseks andis varem lootust eelmise aasta lõpust alates kiiresti paranenud kindlustunne kogu ELis. Kasvu toetasid tugevnenud sise- ja välisnõudlus ning ettevõtete kasumid. Pärast madala kasvu aastaid on kasvutempo ajutine kiirenemine normaalne. 2017. aastal kasvab Eesti majandus 4,3 protsenti ja 2018. aastal 3,3 protsenti.

Majanduskasv, %

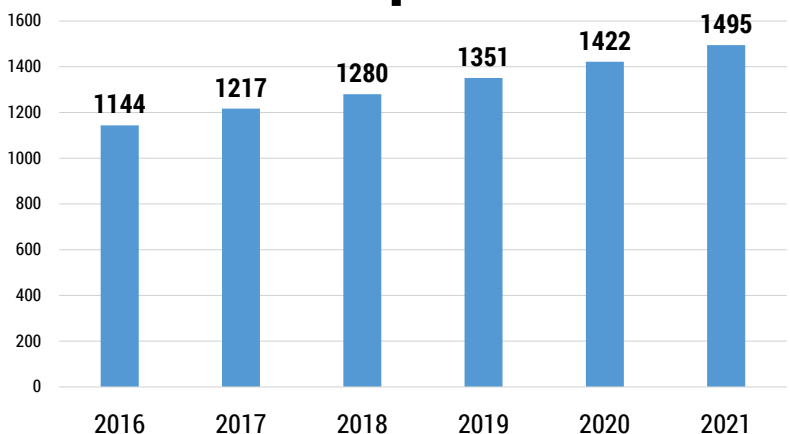




Keskmise palga kasvutempo püsib kiire

Keskmise palga kasvutempo on 2017. aasta esimesel poolel püsinud 6 protsendi juures ja koos majanduskasvu kiirenemisega palgasurve püsib. 2018. aastal on oodata keskmise brutopalga kasvutempo aeglustumist 5,2 protsendini tulumaksureformi tõttu, mis tõstab ka sama brutopalga juures netopalka suurel osal töötajatest vähemalt 10 protsenti. Keskmise palga inflatsiooniga korrigeeritud ostujõud kasvab 2018. aastal 2,5 protsenti.

Keskmine palk eurodes





Hinnatõusu annab olulise panuse toit

Tarbijahindade tõusu kiirenemisele 3,4 protsendini 2017. aastal annab olulise panuse toit, mis kallineb sellel aastal 5,3 protsenti paljuski maailmaturu hindade tõusu tõttu. Samuti panustab hinnatõusu 5 protsenti kallinev energia, mis on kergitanud mootorikütuse hindu.

Teenuste hinnatõusu taga on kiire palgakasv. Kaudsed maksud kergitavad nii sellel kui ka järgmisel aastal hindu 0,9 protsenti. 2018. aastal pidurdub hinnatõus 2,7 protsendini.

Tarbijahinnaindeksi muutus, %

